

Aan : Commissaris van de Koningin
Van :
Tel.nr. :
Datum : 16-11-2011
Betreft : Bezoek aan de gemeente Scherpenzeel
Bijlage(n) :
Doc.nr. :

Onderwerp: Toekomst gemeente Scherpenzeel

Inleiding (tekst gemeente):

Zoals bekend heeft het herindelingsvoorstel voor de gemeenten Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg niet de eindstreep gehaald. De gemeenteraad zal zich nader gaan bezinnen op de bestuurlijke en organisatorische toekomst van onze gemeente. De fusie heeft de afgelopen jaren veel tijd, geld en energie gekost. Het college is van mening dat het nu geen goed moment is om het thema fusie weer op te gaan pakken. We concentreren ons daarom de komende jaren op onze eigen gemeente en steken energie in het uitvoeren van het coalitieakkoord en het doorontwikkelen van onze dienstverlening. Dit geldt zowel een bestuurlijke als een ambtelijke fusie. Gelet op de beperkingen waar we als kleine organisatie mee te maken hebben, zullen we voor de toekomst wel maatregelen moeten nemen om ons takenpakket aan te kunnen. Het college ziet de oplossing hiervoor in een combinatie van 'samenwerken' en 'outsourcen'. Dit afhankelijk van noodzaak en mogelijkheden en dienen per geval/beleidssterrein te worden beoordeeld. Voor beide opties richten wij ons primair op de FoodValley-gemeenten. RFV is daarmee onze scope als geografisch gebied voor samenwerking. Nieuwe ontwikkelingen zoals RUD, WWNV, Jeugdzorg en begeleidingstaken vanuit AWBZ direct al binnen een samenwerking moeten gaan oppakken: Regio FoodValley-breed of met bijvoorbeeld een individuele gemeente als Barneveld of Ede. Met de gemeenteraad zullen wij in 2012 vanuit onze visie het gesprek over onze toekomst aangaan. We starten reeds in december 2011 met een het in samen het de raad opstellen van een omgevingsanalyse: wat komt er op ons af?, wat zijn kansen en bedreigingen?, etc... Vervolgens willen wij de vraag aan de orde stellen: wat heb je dan daarvoor –als bestuur en organisatie- nodig? Met de Commissaris willen wij graag spreken over onze visie maar ook breder – hoe kijkt de Provincie aan tegen kleine kernen in Gelderland in relatie tot wat er allemaal naar de gemeente toe komt?

Provincie:

Herindeling helaas niet gelukt

Minister Donner heeft in juni 2011 het wetsvoorstel tot herindeling ingetrokken. Evenals gemeentebestuur Scherpenzeel betreurt Provincie Gelderland het standpunt van (kamer en) kabinet over samenvoeging RSW omdat hiermee een unieke kans op de vorming van een krachtige landelijke gemeente in het Valleigebied met ongeveer 30.000 inwoners onbenut wordt gelaten. Provincie Gelderland heeft (onlangs) wel 50.000 Euro bijgedragen in de gemaakte kosten voor de niet doorgegangene herindeling.

Rol provincie bij herindeling verkleind en verduidelijkt

Donner constateerde dat het wetsontwerp, dat reeds door het vorige kabinet bij de Tweede Kamer werd ingediend, niet kon rekenen op draagvlak onder de drie gemeenten omdat Renswoude zich heeft uitgesproken tegen herindeling. Ook wordt constateert dat er geen onoverkomelijke problemen ontstaan wanneer de herindeling niet doorgaat. De kwetsbaarheid

van Renswoude wordt in de visie van het Kabinet afdoende opgevangen door de samenwerking met gemeente Veenendaal.

In de discussie over herindeling lijkt draagvlak bij alle betrokken gemeentebesturen tegenwoordig de doorslaggevende factor voor het al dan niet doorgaan ervan. De rol voor de provincie is op dit gebied kleiner geworden: alleen bij zware bestuurlijke en financiële knelpunten van gemeenten is er voor de provincie een actieve rol weggelegd.

Zelfstandig, maar niet alles in je eentje

Gemeente koerst nu niet op ambtelijke of bestuurlijke fusie, maar zet wel in op versterkte intergemeentelijke samenwerking. Gezien het niet doorgaan van de herindeling, in combinatie met andere factoren (minder geld, meer taken door decentralisaties, hogere eisen burgers/bedrijven, verplichte samenwerking op sociaal terrein en RUDs, etc) is dat op dit moment logisch.

Er heeft op initiatief van gedeputeerde Markink een plezierig gesprek plaatsgevonden met het college van b & w over de situatie na het afketsen van de herindeling. Daarin heeft college aangegeven in te zetten op:

- uitvoeren van collegeprogramma (= inhoud) staat centraal, geen tijd verspelen aan langdurige, onzekere en dure proces van opschaling. Zo'n langlopend herindelingsstapje trekt een enorme wissel op gemeentelijke organisatie
- Voorlopig (komende 10 jaar) kan de gemeente het bestuurlijk zelfstandig redden, mede door goed samen te werken. 11
- deze bestuursperiode niet werken aan nieuwe bestuurlijke fusie
- deze bestuursperiode niet werken aan 'totale' ambtelijke samenwerking zoals model Ten Boer of BEL
- deze periode samenwerkingspartners zoeken die passen bij de maatschappelijke opgave. Het zoekgebied voor samenwerkingsgebied ligt in Gelderse deel van de Regio FoodValley, regiobreed (zoals voor Wwnv en Jeugdzorg) of bij grotere gemeenten als Barneveld (milieutaken) of Ede. Het Utrechtse Veenendaal is dus bijv. niet in beeld.
- huidige samenwerking (met Renswoude en Woudenberg en bijv. op enkele terreinen met Leusden en Woudenberg) voortzetten

NB: Gedeputeerde informeerde tijdens het gesprek expliciet naar de samenwerking met Barneveld. B&W gaf aan dat met deze gemeente wordt samengewerkt op het gebied van OOV, BRW en BOA.

Nieuwe partnerkeuze

Het is goed dat de gemeente een zoekgebied heeft bepaald bij het zoeken van de geschikte samenwerkingspartners. Goed om die te zoeken binnen (Gelderse deel van) de regio FoodValley, dat past ook bij de meeste andere samenwerkingsverbanden waaraan de gemeente (al dan niet vrijwillig) deelneemt. De voorgestelde omgevingsanalyse kan een goed vertrekpunt zijn voor het gesprek met de raad over de toekomst van (de gemeente) Scherpenzeel.

Aan samenwerking kunnen voordelen zitten op het gebied van effectiviteit en efficiëntie, dwz een kwalitatief betere en goedkopere dienstverlening. College b & w is zich er van bewust dat ze echter een stukje autonomie inleveren bij samenwerking met andere gemeenten. Raad is

zich hier enigszins van bewust. Het is van belang dat dit betrokkenen zich dat (blijven) realiseren.

NB: Samenwerking om maar niet te hoeven opschalen (herindeling) is geen goede zaak. Er moet voor een gemeenteraad nog wel wat te sturen overblijven. Bij kleinere gemeenten zien we bijvoorbeeld de tendens dat het steeds moeilijker wordt om raadsleden te vinden omdat de gemeentelijke beleidsvrijheid zo gering is ("waar gaan we eigenlijk nog zelf over?").

Gelderse blik op kleine kernen, in relatie tot wat er allemaal naar de gemeente toekomt.

Vooraf: de nieuwe taken die op gemeenten afkomen zijn het gevolg van de lobby van de belangenvereniging van Nederlandse Gemeenten, de VNG. Zij hebben, namens de Nederlandse gemeenten, de decentralisaties op sociaal gebied (incl jeugdzorg) sterk bepleit. De gemeenten hebben nu gekregen wat zij graag wensten. Gemeenten zelf zijn primair verantwoordelijk voor de wijze waarop zij hun taken organiseren: zelfstandig, via intergemeentelijke samenwerking, een ambtelijke fusie, externe inhuur of herindeling.

De provincie Gelderland wil een partner van de gemeenten zijn. Ze biedt deskundige ondersteuning aan, zoekt samen met gemeenten oplossingen voor problemen en knelpunten. Gemeenten lopen vaak tegen problemen aan die om een bovengemeentelijke oplossing vragen. Samenwerking tussen gemeenten is dan gewenst. Dat gaat niet altijd vanzelf. De provincie zal de samenwerking stimuleren door in noodzakelijke gevallen de regie op zich te nemen of andere gerichte acties in te zetten, binnen de soms beperkte speelruimte die de provincie daarin heeft. De traditionele toezichthoudende taak van de provincie op gemeentes blijft bestaan, maar zal een ander karakter hebben dan het bovengenoemde partnerschap. Het financiële toezicht zal in de komende periode veel aandacht vragen als gevolg van de demografische veranderingen en de economische crisis.

Gemeenten zullen de taakstellingen die met de decentralisaties op sociaal vlak gepaard gaan zelf moeten realiseren. Dat geldt ook voor de provincie Gelderland bij de te decentraliseren taken op ruimtelijk-economisch gebied. Het is op dit moment niet aan de orde dat de provincie Gelderland inspringt bij het compenseren van nadelen die bij gemeenten ontstaan door decentralisaties. Geen lacunebeleid. Wel sterke provinciale inzet via de Gelderse meerjarige investeringsagenda.

Uiteraard zien wij dat de financiële problemen bij de Gelderse gemeenten toenemen. Gelderland vindt het haar taak om er op toe te zien dat financiële problemen voorkomen worden of beheersbaar blijven, zodat de samenleving hiervan geen nadelen ondervindt. Wij kunnen gemeenten helpen om meer bestuurskracht te ontwikkelen. Wij stimuleren onderlinge samenwerking van gemeenten. Voorts kunnen wij in projectverband met gemeenten samenwerken op gebieden, die in ons beider belang zijn (bijv. arbeidsmarktbeleid), zodat wij daarmee kunnen helpen de pijn te verzachten.

Bij het doorontwikkelen van de stads- en regiocontracten en de partnerschaprelatie gaat het bijvoorbeeld om het nadrukkelijk intensiveren van de gemeentelijke samenwerking op regionaal niveau, waarbij de wederzijdse afstemming en onderlinge samenwerking en ondersteuning tussen gemeenten nadrukkelijk aan de orde is. De relatie tussen (grote en kleine) stad en ommeland is een centraal thema in de nieuwe contracten. Juist in deze periode van bezuinigingen en taakverschuivingen is het van evident belang dat de dienstverlening aan

de Gelderse burger op niveau blijft. Zeker in relatie tot de leefbaarheid van het platteland is sprake van maatschappelijke urgentie en dus ruimte voor gerichte investeringen. Dit kan naar de Gelderse overtuiging alleen worden waargemaakt als er wordt samengewerkt.

NB: Ook kennen we nog wat specifiek beleid tav kleine kernen: de provincie subsidieert de Vereniging Kleine Kernen Gelderland (oa leefbaarheidsplannen ism dorpsraad) (90.000) + federatie dorpshuizen Gelderland (90.000). Daarnaast is er de aflopende subsidieregeling: 'Gemeenschapsvoorzieningen en sociale cohesie op het platteland' (tm 2011) Dat geld is bedoeld voor de bouw van Kulturhusen, dorpshuizen en andere soorten gemeenschapsvoorzieningen. Ook zijn er middelen voor allerlei activiteiten in kleine kernen.